

Onderzoekbeschrijving

De provincie Noord-Brabant heeft het PON gevraagd een tweede meting uit te zetten onder Brabanders om de maatschappelijke effecten van het coronavirus in beeld te brengen. Naast de directe en de te verwachten economische effecten, wil de provincie weten hoe Brabanders de aanwezigheid van het virus en de maatregelen die daartegen worden genomen ervaren. Daarnaast wil de provincie weten wat Brabanders er van vinden dat enkele maatregelen versoepeld worden en andere maatregelen verlengd worden. De resultaten van de tweede meting, vergelijken we met die van de eerste meting.

Het PON heeft, net als bij de eerste meting, een onderzoek uitgezet onder het Brabantpanel¹. Daarnaast is het onderzoek uitgezet onder de Brabantse panelleden van PanelClix. Dit om de respons te verhogen om uitsplitsingen naar leeftijd en veiligheidsregio mogelijk te maken. De opzet en inhoud van deze vragenlijst is afgestemd in nauwe samenwerking met de provincie Noord-Brabant, de Brabantse veiligheidsregio's en diverse Brabantse gemeenten.

De resultaten van dit onderzoek zijn gewogen naar geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en veiligheidsregio om de respons ten aanzien van deze kenmerken representatief te maken voor de provincie Noord-Brabant. Dit houdt in dat antwoorden die gegeven worden door deelnemers uit een ondervertegenwoordigde groep iets zwaarder meetellen dan die uit een oververtegenwoordigde groep.

Hieronder vindt u een samenvatting van de resultaten. Deze samenvatting en de volledige resultaten zijn terug te vinden in de rapportage Brabantse Monitor maatschappelijke effecten coronavirus, Resultaten meting 2 (het PON, 2020).

¹ Het Brabantpanel is een online panel van zo'n 1.500 Brabanders die enkele keren per jaar worden uitgenodigd om deel te nemen aan onderzoeken van sociaal-maatschappelijke aard. Het panel wordt beheerd door het PON.

Samenvatting

Respons

De vragenlijst van de tweede meting is ingevuld door 2.019 Brabanders (eerste meting door 2.050 respondenten). Met een respons van 2.019 kunnen we betrouwbare uitspraken voor de provincie Noord-Brabant doen en een uitsplitsing maken naar de veiligheidsregio's.

Persoonlijke situatie

De helft van de Brabanders geeft aan zich bezorgd te voelen door de huidige situatie en 36% voelt zich machteloos. Bij de 1-meting gaf nog 63% van de Brabanders aan zich bezorgd te voelen. Het aandeel Brabanders dat zich rustig voelt door de huidige situatie is juist toegenomen van 37% bij de 1-meting naar 45% bij de 2-meting. Het aandeel Brabanders dat behoorlijk aangedaan is door de situatie is afgenomen van 35% (1-meting) naar 26% (2-meting). Het merendeel van de respondenten (variërend van 84% tot 95%) geeft aan zich goed te kunnen redden bij hun dagelijkse bezigheden en daarbij geen hulp nodig te hebben. Verschillen met de vorige meting zijn minimaal.

Brabanders waarderen hun leven gemiddeld met een 7,0. Vier op de vijf respondenten geven aan dat zij op dit moment even tevreden zijn met het leven als ten tijde van de 1-meting (twee weken geleden). Voor 15% is deze score verbeterd. Voor ruim drie kwart van de Brabanders geldt eveneens dat de eenzaamheidsgevoelens onveranderd zijn ten opzichte van de 1-meting. 18% geeft aan zich nu eenzamer te voelen dan twee weken geleden.

Van de bevraagde Brabanders met kinderen, geeft 42% aan dat de opvang en/of het thuisonderwijs van hun kinderen goed te doen is. 23% van hen geeft aan het wél zwaar te vinden. De resultaten zijn vergelijkbaar met de 1-meting. De overgrote meerderheid van de respondenten heeft geen klachten die mogelijk wijzen op een coronabesmetting. Ten opzichte van de 1-meting is het aandeel Brabanders dat geen klachten heeft toegenomen.

Persoonlijke situatie naar leeftijd en veiligheidsregio

Respondenten met een leeftijd tussen de 18 en 29 jaar (5,8) en 30 en 44 jaar (5,9) zijn minder aangedaan door de huidige situatie dan respondenten van 55 jaar en ouder (55-69 jaar: 6,3 en 70-plussers: 6,4). Daarnaast voelen respondenten in de leeftijd tussen 18 en 44 jaar zich vaker gespannen/gestrest. Respondenten van 55 jaar en ouder geven juist vaker aan bezorgd te zijn en zijn minder vaak blij. Respondenten tussen de 18 en 29 jaar voelen zich vaker eenzaam, maar ook vaker minder eenzaam dan andere leeftijdsgroepen. Deze categorie heeft dus zowel uitschieters in positieve als in negatieve zin. De groep jongeren die zich eenzamer is gaan voelen is wel kleiner geworden: van 49% bij de 1-meting naar 27% bij de 2-meting.

70-plussers geven over het algemeen minder vaak aan zich goed te kunnen redden bij hun dagelijkse bezigheden. Zij krijgen vaker hulp (die zij altijd al kregen). Wel krijgt men vaker hulp bij het doen van boodschappen sinds de corona-situatie. Respondenten van 18-29 jaar geven vaker aan iemand in het huishouden te hebben met klachten die kunnen wijzen

op coronabesmetting. 70-plussers hebben vaker meegemaakt dat iemand in hun directe omgeving is overleden aan de gevolgen van het coronavirus.

Respondenten uit Brabant-Noord geven vaker dan de andere regio's aan dat zij zich bezorgd voelen door de huidige situatie. In Brabant-Zuidoost voelen inwoners zich nu, ten opzichte van twee weken geleden, vaker eenzaam dan andere inwoners. Respondenten uit Brabant-Noord geven vaker dan de andere regio's aan dat zij iemand met een vastgestelde (dus positief geteste) coronabesmetting buiten hun eigen huishouden kennen en is er ook vaker iemand in hun persoonlijke kring overleden aan de gevolgen van het coronavirus.

Adviezen en maatregelen

We legden de respondenten een aantal adviezen en maatregelen voor en vroegen hen in hoeverre zij deze adviezen opvolgen. De meeste mensen volgen de adviezen op maar het aandeel dat dat altijd doet is ten opzichte van de 1-meting gedaald, de groep die meestal de adviezen opvolgt is gestegen. Het lijkt er dus op dat men iets minder strikt geworden is in de opvolging van de adviezen. Met name het mijden van sociaal contact, het zoveel mogelijk thuis blijven, het 1,5m afstand houden en max. 3 personen op bezoek wordt door minder Brabanders 'altijd' gedaan dan ten tijde van de 1-meting.

In aansluiting op bovenstaande geeft de grootste groep Brabanders (42%) aan dat ze merken dat mensen zich minder aan de adviezen houden dan voorheen. 37% ziet geen verschil en een op de vijf geeft aan dat zij juist merken dat meer mensen zich eraan houden. Ook het aandeel Brabanders dat aangeeft geen moeite te hebben met de genomen maatregelen is aanzienlijk gedaald van 57% bij de 1-meting naar 38% bij de 2-meting. Men heeft met name moeite met het sluiten van kapperszaken, nagelsalons en schoonheidsspecialisten (30%), sluiten van eet- en drinkgelegenheden (25%) en dat er bij uitvaarten max. 30 personen aanwezig mogen zijn met 1,5m afstand (23%).

Ongeveer twee derde van de Brabanders vindt het goed dat enkele maatregelen, zoals benoemd tijdens de persconferentie van dinsdag 21 april, zijn versoepeld. Een kwart tot een derde heeft twijfels over deze versoepeling en slechts een kleine groep vindt dit niet goed. Respondenten die dit niet goed vinden geven hier als reden voor dat dat zij bang zijn dat een versoepeling zorgt voor een tweede coronagolf met alle gevolgen van dien voor de zorg. Een veelgenoemde reden is daarnaast dat er veel onduidelijkheid is over het virus en de werking ervan bij kinderen. De maatregel die de respondenten het liefst versoepeld zouden zien is het sluiten van kapperszaken, nagelsalons en schoonheidsspecialisten (61% van de respondenten die hebben aangegeven andere maatregelen graag versoepeld hadden zien). De overgrote meerderheid heeft tot slot redelijk tot veel vertrouwen in de aanpak van de coronacrisis door diverse instanties. Het aandeel met redelijk tot veel vertrouwen is wel gedaald ten opzichte van de 1-meting.

Adviezen en maatregelen naar leeftijd en veiligheidsregio

Respondenten tot 44 jaar volgen de adviezen en maatregelen minder vaak op dan andere leeftijdsgroepen. Respondenten van 55 jaar en ouder volgen deze juist vaker op. Respondenten van 55 jaar en ouder geven ook aan minder vaak moeite te hebben met de huidige maatregelen. Respondenten tussen de 18 en 29 jaar vinden het vaker niet goed dat er maatregelen versoepeld zijn. Van de respondenten die aangeven dat andere maatregelen versoepeld hadden kunnen worden, valt op dat de jongere leeftijdsgroep dit

vaker voor het sluiten van sport- en fitnessclubs ziet dan de andere leeftijdsgroepen. 70-plussers willen graag de maatregel dat geen bezoek is toegestaan aan verpleeghuizen en zorginstellingen versoepeld zien. Kijken we naar het vertrouwen in de diverse instanties, dan is dit aanzienlijk lager bij respondenten van 30 tot en met 44 jaar.

Respondenten uit de veiligheidsregio Midden- en West-Brabant zijn minder vaak van mening dat sommige maatregelen te vroeg versoepeld zijn. Van de respondenten die graag maatregelen versoepeld zouden zien hebben, zien inwoners in Brabant-Noord zien vaker in de andere regio's graag een versoepeling van de maatregel dat geen bezoek is toegestaan aan verpleeghuizen en zorginstellingen.

Zorgen door het coronavirus

We vroegen respondenten in hoeverre zij zich op dit moment zorgen maken over een aantal zaken die spelen vanwege het coronavirus. Net zoals bij de 1-meting maken de meeste mensen zich zorgen over de economische gevolgen van de crisis (46% veel zorgen) en ouderen en kwetsbare groepen (32%). Op veel punten zien we de grootste zorg enigszins afnemen en de groep die geen zorgen heeft over een bepaald item toenemen. Zo maakt men zich nu minder zorgen over hun eigen lichamelijke gezondheid of die van familieleden. Over enkele nieuw toegevoegde items in de 2-meting maakt men zich wel zorgen: 41% heeft veel zorgen over de duur van de crisis en 37% maakt zich zorgen over anderen die zich niet aan maatregelen en adviezen houden.

We vroegen Brabanders daarnaast wat zij het meest missen in deze periode. Het merendeel van hen geeft aan het sociale contact te missen. Het 'echte' fysieke contact met vrienden, familie en collega's. Ook mist men het uitgaansleven, het bezoeken van horeca en sportvoorzieningen.

Zorgen door het coronavirus naar leeftijd en veiligheidsregio

Respondenten tussen de 18 en 39 jaar maken zich vaker zorgen over hun geestelijke/mentale gezondheid, hun financiële situatie, hun werksituatie en de voortgang van hun studie dan de andere leeftijdsgroepen. Respondenten van 55 jaar en ouder maken zich juist vaker zorgen over de economische gevolgen, een kwetsbaar/eenzaam persoon in hun omgeving, om ouderen en kwetsbare mensen in het algemeen, overige zorg en hulp (zoals thuiszorg), de veiligheid in hun woonplaats en om andere mensen die zich niet aan de maatregelen en adviezen houden. 70-plussers maken zich vaker zorgen over de zorg en hulp aan corona-patiënten in de ziekenhuizen.

Respondenten uit veiligheidsregio Brabant-Noord geven wat vaker dan gemiddeld aan zich zorgen te maken over hun eigen lichamelijke gezondheid en die van gezinsleden, familie en vrienden. Ook maken zij zich vaker zorgen over de economische gevolgen van de crisis, ouderen en kwetsbare mensen in het algemeen en de reguliere zorg in ziekenhuizen.

Positieve gevolgen coronavirus

De coronacrisis heeft niet alleen negatieve gevolgen. We hebben gevraagd welke positieve gevolgen mensen ervaren in deze tijd. Net als bij de 1-meting ervaart een grote groep respondenten (66%) de schonere lucht als positief effect. Daarnaast worden minder files (45%), meer geluiden van de natuur (44%) en de initiatieven die ontstaan om anderen te helpen (42%) door veel respondenten als positief aangemerkt. Respondenten geven aan in deze periode wat vaker een oogje in het zeil te houden, een praatje te maken met buurtbewoners of hen te helpen bij het doen van boodschappen.

Positieve gevolgen coronavirus naar leeftijd en veiligheidsregio

Respondenten van 55 jaar en ouder ervaren de schonere lucht, de verminderde geluidsoverlast van verkeer/vliegtuig/trein en de toename van geluiden uit de natuur vaker als positief dan andere leeftijdsgroepen. 18-29 jarigen ervaren de extra beweging in de buitenlucht vaker als positief.

Respondenten uit Brabant-Noord ervaren de tijd van bezinning, de extra tijd met hun kind(eren) en de initiatieven die ontstaan zijn vaker als positief.

Informatievoorziening en nieuws

Iets meer dan de helft van de respondenten vindt dat er voldoende informatie wordt verspreid. Dit beeld komt overeen met de 1-meting. Een ruime meerderheid geeft aan dat de informatie die verspreid wordt duidelijk is (76%) en kan ook de juiste informatie vinden (82%). Deze beide groepen zijn ten opzichte van de 1-meting wel kleiner geworden. We hebben bij de 2-meting tevens twee nieuwe items toegevoegd waarover de meningen verdeeld zijn. Zo geeft 33% aan dat er teveel informatie wordt verspreid, 31% is het hiermee (helemaal) oneens. 32% vindt het lastig te onderscheiden welke nieuwsfeiten waar zijn en welke niet, 35% is het hiermee (helemaal) oneens.

Ongeveer de helft van de Brabanders is het nieuws en/of actualiteitenprogramma's niet meer of minder gaan volgen de laatste weken. Een op de tien Brabanders is het nieuws meer gaan volgen, 40% geeft aan het nieuws over het coronavirus juist minder te zijn gaan volgen. Een aantal respondenten geeft daarnaast aan een beetje 'coronamoe' te worden en heeft behoefte aan ander nieuws op tv en radio.

Informatievoorziening en nieuws naar leeftijd en veiligheidsregio

70-plussers geven vaker dan andere leeftijdsgroepen aan dat zij de juiste informatie kunnen vinden. Daarnaast vinden zij het minder vaak lastig om te onderscheiden welke nieuwsfeiten waar zijn en welke niet. Respondenten tussen de 18 en 44 jaar geven aan het nieuws over het coronavirus in de afgelopen tijd minder te zijn gaan volgen.

Respondenten uit veiligheidsregio Brabant-Noord geven vaker dan gemiddeld aan dat er teveel informatie wordt verspreid. Respondenten uit Brabant-Zuidoost zijn juist minder vaak van mening dat er voldoende informatie wordt verspreid. Daarnaast geven zij vaker aan het nieuws over het coronavirus in de afgelopen tijd minder te zijn gaan volgen.